

FEMINISTEERIUM

26.05.2025

Karistusseadustiku muutmise seaduse väljatöötamiskavatsuse tagasiside

Lähtepunkt

Feministeerium on oma kommentaaride käsitusala kitsendanud organisatsiooni huvikaitse eesmärkide ja tegevuste järgi, milles omame ekspertsust: ühiskonnas võrdsete õiguste ja võimaluste edendamine, kuhu kuulub ka soolise ning seksuaalse vägivalla vastu võitlemine. Lähtume tagasisidestamisest eeskätt kitsalt VTK-s esitatud probleemide püstitustest ja põhjendustest. Feministeerium on aktiivne huvikaitse töös ja hoiab end kursis vähemuste- ja naistevastase vägivalla murekohtadega allikate kaudu, mis on avalikult kättesaadavad või pärinevad otsesuhtlusest huvirühmadega või ekspertidega.

VTK-s toodud probleemid ja lahendused

1) Kas sätestada KarS §-s 120 täiendavalt kehalise väärkohtlemisega ähvardamine?

Toetame ettepanekut sätestada KarS §-s 120 täiendavalt kehalise väärkohtlemisega ähvardamine. Oleme nõus VTK-s toodud seisukohaga, et puudub põhjus, miks sellised iseenesest tõsiseltvõetavad ähvardused peaksid karistusõigusliku reaktsioonita jääma pelgalt seetõttu, et ähvardaja selgelt välja ei ütle, mida ta konkreetselt teha kavatseb ja kuidas sellega kannatanu tervist kahjustab. Oleme seisukohal, et täiendus võimaldaks pakkuda ohvritele (sh lähisuhtevägivalla ohvritele) paremat kaitset. Leiame, et kuna võim ja kontroll ohvri üle on lähisuhtevägivalla eripära, siis võib just VTK-s kirjeldatud kehalise väärkohtlemisega ähvardamine olla lähisuhtevägivalla toimepanija võimu hoidmise vahend, mis võib põhjustada ohvri vaimsele tervisele tõsiseid kahjustusi.

2) Kas tõsta KarS § 121 lõike 1 sanktsioonimäära kuni kolme aastani?

Toetame ettepanekut tõsta KarS § 121 lõike 1 sanktsioonimäära kuni kolme aastani ning luua seeläbi suurema diferentseerimise võimalus, lähtudes toime pandud teost ja arvestades saabunud tagajärge.

3) Kas lisada KarS § 121 lõikesse 1 selgesõnaliselt psüühiline (või vaimne) vägivald?

Toetame ettepanekut lisada KarS § 121 lõikesse 1 selgesõnaliselt psüühiline (või vaimne) vägivald. VTK-s on toodud, et "vaatamata sellele, et Eesti õigust on siiani tõlgendatud, et tervis võib olla nii vaimne tervis kui füüsiline tervis, tuleb praktikas väga harva ette, et kedagi

FEMINISTEERIUM

süüdistatakse teise inimese vaimse tervise kahjustamises. Peamiselt tõusetub see lähisuhtevägivalla ehk perevägivalla korral ja vaimse tervise kahjustamisest räägitakse sel juhul, kui rünnatud on ka füüsilist tervist.” Leiame, et karistamine vaimse vägivalla ja seeläbi vaimse tervise kahjustamise eest oleks paremini kooskõlas rahvusvahelise õiguse, sh Istanbuli konventsiooniga ning aitaks tõhusamalt kaitsa lähisuhtevägivalla ohvreid.

4) Kas tunnistada kehtetuks KarS § 121 lõike 2 punkt 2 ja selle asemel täiendada KarS § 58 loetelu?

Toetame ettepanekut täpsustada KarS § 58 raskendavate asjaolude loetelu selliselt, et see kataks kõiki Istanbuli konventsiooni artikkel 46 punktis a ja naistevastase vägivalla vastase direktiivis nõutut. Istanbuli konventsioon rõhutab, et perevägivallana tuleks käsitada ka vägivalda endise või praeguse partneri, aga samuti eksabikaasa poolt. Nii Istanbuli konventsioon kui naistevastase vägivalla vastane direktiiv rõhutavad, et perevägivalla puhul ei ole oluline, kas endised või praegused partnerid või pereliikmed elavad koos, on elanud koos või mitte. Õigusselguse huvides tuleks perevägivald ja lähisuhtevägivald defineerida selliselt, et see hõlmab ka vägivalda partnerite vahel, kes on suhte (ametlikult) lõpetanud. Lähtudes Istanbuli konventsioonist, võiks perevägivalda käsitleda kui „igasugused füüsilise, seksuaalse, psüühilise ja majandusliku vägivalla aktid, mis leiavad aset perekonnas või koduseinte vahel või endiste või praeguste abikaasade või partnerite vahel, sõltumata sellest, kas vägivallaakti toimepanija elab või on elanud ohvriga samas elukohas”.

5) Kas abitus seisundis isikute abita jätmise kohta tuleb luua KarS-i eraldi koosseis? Kui jah, siis millised teod peaksid sellega hõlmatud olema?

Toetame ettepanekut, et abitus seisundis isikute abita jätmine peaks olema KarS-i järgi karistatav. Küsimus, kas selleks jaoks tuleks luua KarS-i eraldi koosseis, väljub meie ekspertiisist.

6) Kas on põhjendatud luua täiendav alus eluaegse lastega töötamise keelu rakendamiseks isikute suhtes, kes on toime pannud alaealiste või abitus seisundis isikute korduva või süstemaatilise väärkohtlemise?

Toetame ettepanekut luua täiendav alus eluaegse lastega töötamise keelu rakendamiseks isikute suhtes, kes on toime pannud alaealiste või abitus seisundis isikute korduva või süstemaatilise väärkohtlemise. Leiame, et seda keeldu peaks rakendada ka abitus seisundis inimestega (sh hooldusalustega) töötamisel, selleks, et ennetada vägivald eakate või puudega inimeste suhtes. Leiame, et eluaegse lastega töötamise keelu rakendamine isikute

FEMINISTEERIUM

suhtes, kes on toime pannud alaealiste või abitus seisundis isikute korduva või süstemaatilise väärkohtlemise, on kooskõlas Vägivallaennetuse kokkuleppega 2021-2025.

7) Kui vastus eelmisele küsimusele on jaatav, siis kuidas oleks kõige otstarbekam seaduses sätestada alaealiste või laiemalt hooldusaluste või abitus seisundis olevate isikute korduva või süstemaatilise väärkohtlemise koosseis, millele vastava teo toimepannud isikutele kohaldataks eluaegne lastega töötamise keeld – kas pigem eraldi uue koosseisuna KarS-is või eraldi punktina KarS § 121 lg-s 2?

Küsimus seaduses sätestamise kõige otstarbekama variandi osas väljub meie ekspertiisist.

8) Kas hooletute loomaomanike suhtes tuleb ette näha lisakaristusena loomapidamise keelu kohaldamise võimalus juhtudeks, kui loomapidamisnõuete eiramisega tekitatakse oht isikutele, kahjustatakse nende tervist, vara või põhjustatakse surm? Kui pikk peaks olema lisakaristuse tähtaeg? Kas lisakaristuse kohaldamise õigus tuleb anda lisaks kohtule ka kohtuvälisele menetlejale?

Probleem väljub meie käsitusalt.